

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnistvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-črsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Volilcem mest Kranj in Škofja Loka ter Radovljice in Kamnika pa trga Tržič!

Padli so včeraj prvi strelji v kmetijskih občinah; boj je bil sicer srdit in vroč, a odločitev bo padla šele prihodnji petek, dne 28. t. m. Poklicani ste na volišče, da si izberete svoje poslance za deželni zbor. Vsi veste, zakaj se gre pri teh volitvah. Ne za osebe, temveč za princip, za samoobrambo naših mest in trgov ter za potisnjenje slovenskega izobraženstva v kot se gre tu. In ravno gorenjska mestna mandata, ki sta bila že od nekaj v naprednih rokah, nam hočejo na računiran način ugrabiti ter odjesti. Mi pravimo pač, da to ni mogoče, vendar treba je, da se v teh resnih časih vsi napredni volilci zanesljivo udeležijo volitv, ter oddajo glas naprednima kandidatom. Ta sta:

Za volilno skupino Kranj-Škofja Loka

Ciril Pirc

dosedanji deželni poslanec, trgovec in posestnik

v volilni skupini Radovljica-Tržič-Kamnik pa

dr. Janko Vilfan

župan in odvetnik v Radovljici.

Volilci mest in trgov! Kakor si bode te postlali, tako boste ležali. Meščane in tržane, ki sedaj volite zase, hočejo priklopiti kmečkim občinam, kjer se potem Vaši glasovi izgube kakor kapljica v morju. In v tem zasedanju se gre pravzaprav le za volilno reformo. Zgoraj omenjena

kandidata sta Vam porok, da se ne vzame mestom zastopstvu v deželnem zboru. Tudi Vam menda ne bo vseeno, zakaj, kedaj ste že čuli, da je kak kmetijski poslanec storil za Vas, n. pr. da ste dobili solo ali gimnazijo, ali prestavili kolodvor ali da se Vam zida lep moderni most. Tega zaman pričakujete. Zatorej vsi na volišče z upom do zmage!

Hannibal ante portas.

Radovljčanom v pomisleki!

V Vašem okraju boste odločevali Vi Radovljčanje. Prepričani smo, da ste že na jasnem, koga izmed obeh kandidatov boste volili. Lahko ste ponosni na svojega župana, ki se nesebično in požrtvovalno trudi in dela za Vas. Spoštujejo ga celo njemu po mišljenju nasprotni ljudje. In dr. Vilfanov protikandidat, Detela, ga je pri zaprisegi kot župana sam slavil kot delavnega, za blagor mesta vnetega moža. Detela je plačan uradnik, Vaš župan pa za svoje županovanje ne vleče prav nobene plače. Grda nevhvaležnost od Vas bi bila, če ne oddaste svojih glasov možu, ki ga imate na čelu svoje občine in ki misli in čuti z Vami. Ne delajte mu sramote! Pokažite, da znate ceniti njegov veliki trud za Vas in pojdite korporativno na volišče ter oddajte glasovnice njemu. Dajte mu s tem priznanje in zasluženost. Detela je političen uradnik, od danes do jutri, če stori kaj za Vas, je zato plačan od države, dr. Vilfan pa je župan, ki živi sredi med Vami in dela za Vas — brezplačno. Če volite deželnim poslancem svojega župana, ga s tem takorekoč odlikujete, pač nekaj, kar ste mu dolžni dati;

Obenem pa polagamo tudi svojim krvnim bratom, po naziranju nam sicer nasprotnim, prav

toplo na srce: Tudi Vi imate več vzroka voliti dr. Vilfana, ki je naše gore list, pošten in navdušen Slovenec. Kdor ima še iskrico narodnega čuta v sebi, bo to prav gotovo storil. V nebovpijoče bi bilo, če bi se našel v Vaših vrstah kak izdajalec Efižalt.

Tržičanje, pozor!

Vaš volilni imenik izkazuje 45 slovensko-naprednih, 39 slovensko-klerikalnih in 32 nemških glasov. Slovenskih glasov je torej 84 proti 32 nemškimi. Torej ogromna večina. Treba je, da se vsi, polnoštevilno vdeležite volitve. Hočejo Slovence v Tržiču sicer razdvojiti, pa mi Vas, tržiške Slovence obeh strank, ki živite takorekoč dannadan v narodnem boju, rotim: Prokletstvo naj zadene onega, ki se izpozabi. Deviza Vaša in trdi sklep bodi: Mi volimo složno **Slovansko Lipo**, ne pa nemško Detelo!

Ponosni Kamničanje!

Mislimo, da tudi Vam ne more biti vseeno, ali Vas v deželnem zboru zastopa kak odločen narodnjak ali pa človek, ki Vam svoje prepričanje proda magari za skledico leče. Včasih, pred 20 in 30 leti so pri nas še poslančevali razni okrajni glavarji, toda v sedanjem stoletju pač ne moremo pripustiti kaj takega. Sram bi nas moralo biti. Zatorej ponosni, narodni Kamnik, drži visoko prapor majke Slave in če se zgodi to, prepričani smo, da

takoj oglasi se jih sto,
Detela nam poslančeval ne bo.

Dajmo narodu prave izobrazbe!

Prvi in glavni pogoj gospodarskemu napredku vsakega naroda je pač njegova duševna izobrazba. Čim višjo kulturo ima kak narod, tem bolj je go-

PODLISTEK.

Tutti fruttl.

Predgovor.

Kaj misli, kogar bi puščice te zadele,
da na visoki vrh lete iz neba strele.

Prijatelju Otonu pl. Deteli v album!

Ni mi prijetno slovensko ime,
srčno pa ljubim nemško srce.

Nemški Detela pred sodnim stolom dne 28. februarja 1908.

Na dan volitve bom pred sodnim stolom stal:
Upam, da narod me ne bo pogubil;
le, če mi bo odvezo dal,
ker Nemce sem tak' strastno ljubil??

Kam . . . ?

Ko brez miru okrog divjam,
prijat'li prašajo me, kam? —

Detela sanja še vedno o mandatu.

Po tihi noči mesec plava,
tožen glavar zre v nebó,
zamišljena njegova glava,
srce mu v prsih je tesno.

Ne vdajaj se duhovom mraka,
zapri srce, zapri oči;
glej, mehka postelja te čaka,
ozdravit' reveža želi.

Tržiški Slovenci pojo Jenkovo „Pobratimija“ dne 28. t. m.

Naj čuje zemlja in nebo,
kar dan's pobratimi pojo!
Naj se od ust do ust razlega,
kar tu med nami vsak prisega:
Da srce zvesto kakor zdaj,
ostalo bode vekomaj.

Naprej, zastava Slave!

Naprej, zastava Slave,
naprej, junaška kri;
naj blagor očetnjave
le puška govori!

Brat Martin.

Ljudska igra s petjem v štirih dejanjih. Nemški spisal Karol Costa, uglašil Makso pl. Weinzierl, poslovenil M. Osamelec.

K današnji premieri v «Narodni čitalnici».

V visoki starosti 72 let je preminul lansko jesen na Dunaju eden najuglednejših nemških ljudskih

dramatikov, Karol Costa. Poznavajoč ljudstvo skoz-inskoz, risal je uprav mojstrsko ljudske, kmetijske značaje. Vsa njegova dela so globoko zajete slike iz realnega življenja, preprežene s finim, le Dunajčanu vtelesenem humorjem. In ena najboljših njegovih del je nedvomno «Brat Martin», ki se bo danes prvič predstavljal na našem odru. Naravno je, da tako velikanskega kompleksa, kojega potrebuje ravno igra «Brat Martin», ni bilo mogoče dosledno izvesti; saj nas v naših ozkih prostorih «Narodne čitalnice» tišče zidovi od vseh strani. A vse, kar je bilo le mogoče, se je storilo, da se občinstvo zadovolji, tako v sceničnem, kakor tudi v personalnem oziru.

Naj sledi v sledečih vrsticah kratek obris dejanja.

Prvi prizor nas uvede v mlin bogatega mlinarja Kremena. Mlinarski fantje in dekleta so videli brata Martina, ki obišče gotovo tudi mlin. In res pride brat Martin, star kapucinski redovnik, prekanjen, a vendar blagohotnega srca. Veselo ga pozdravljajo povsod, kamor pride, saj ima za vsakega tolažilno besedo. Čul je že, da v mlinu ni vse v redu in sklence, da spravi prepirajoča se mlinarja in mlinarico zopet v ljubezni skupaj. Pri zajutreku potoži mlinar svoje skrbi in težave glede Čilike, njegove žene. Ko se ravno o tem pogovarjata, ju moti Špela, stara skopuška krčmarica iz

Pošten Slovenec ne voli nemškutarskih okraj. glavarjev!

spodarski osamosvojen, tem bolj je samostojen. To vidimo lahko dannadan pri naših sosedih Nemcih, Čehih i. t. d.

In mislimo, da ni naroda v mnogojezični Avstriji, ki bi bil tako potreben ravno prave duševne — to je vsestranske — izobrazbe kakor je ravno naš slovenski. Naša preslavna vlada postopa ravno kar se tiče šolstva — bodisi nižjega, srednjega ali pa najvišjega — s pravo mačevsko skrbjo. To svoje postopanje vlada kaj lahko zagovarja napram javnosti, kajti v tem postopanju najde največ zaslombe v oni slovenski stranki, ki se je ravno vsled nizke politične in gospodarske izobrazbe slovenskega naroda povzpela na višek svoje moči. Pri stranki je namreč geslo: Sedanja šola je prokletstvo za narod.

Ali kljub temu mačevskemu postopanju naše osrednje vlade, moramo poskrbeti, da dobi naš slovenski narod vsaj najpotrebnejšo izobrazbo. In za to izobrazbo je v prvi vrsti poklicana naša inteligencija.

Pred par leti se je ustanovilo v Ljubljani društvo «Akademija» ki ima nalogo, povedi med slovenski narod izobrazbo. Ali dozdeva se nam, da je to društvo v prvi vrsti osredotočilo svoje delovanje edinole v Ljubljani. Onega razvitka in one vsestranske delavnosti pa ravno pri tem društvu ne moremo opaziti, ki bi ga moralo to društvo ravno vsled svoje sicer lepe in težavne zadače imeti, a tudi tiste podpore to društvo ne uživa, kakor bi jo moralo. In menda se ne motimo preveč, ako trdimo, da to društvo valed tega ne najde med slovensko izobraženo javnostjo one podpore kakor bi jo zaslužilo, ker se je ustanovilo za nekako reklamno društvo par oseb. Mogoče se motimo!

A bodisi ta stvar kakor hoče, dejstvo ostane, da je treba našemu ljudstvu dati prilike, da se mu vzbudi smisel za nadaljno izobrazbo. V prvi vrsti bo na vsak način treba poskrbeti za taka stalna in redna predavanja na Gorenjskem. In za taka javna ljudska predavanja so dani vsi pogoji, le malo dela je potreba. V Kranju imamo celo vrsto gimnazijskih profesorjev, dalje je na Gorenjskem nekaj zdravnikov, advokatov, pritegnili bi se dalje učitelji in tako dobimo lepo število predavateljev.

Radi tega stavimo nasvet, da naj se v najkrajšem času skliče v Kranju ali pa v Radovljici nekaj shod v svrhu, da se dogovori in sklene vse potrebno, in da lahko pričnemo s predavanji še to zimo.

Kakor nadaljni razgovor bi lahko bil tem shodu, kako naj se ustanovi pri vsaki šoli javna ljudska knjižnica, do katere bi imeli pristop odrasli

ljudje dotičnih vasi. Kajti, kakor kažejo razne številke, ki jih objavljajo razna katoliška izobraževalna društva, ljudje niso prav nič navdušeni za ono duševno hrano, ki jim jo nudijo ravno ta društva.

Upamo, da se spolnijo v kratkem te ideje, in da skliče kak vpliven mož v najkrajšem času tak shod.

Gospodarski del.

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Dalje.

Početek bančnih poslov imamo iskati pri severno-italijskih, zlasti lombardskih menjalcih denarja v srednjem veku, saj je tudi ime banka samo italijanskega pokoljenja (banco; banco rotto-bankerot). V srednjem veku je imel vsak mali vladar, in teh je bilo na stotine samo v srednji Evropi, pravico kovati denar. Ker pa so ti mali knezi skušali pri kovanju imeti kolikor mogoče veliko dobička, zato so večkrat kovali manjvreden denar in ga izdajali za polnovrednega. Naravno je bilo tedaj, da se je z rastočim prometom moral razviti poseben poklic menjalcev denarja, kateri so s preskusnim kamnom določevali notranjo vrednost posameznih denarnih kovov in jih zamenjavali za druge. Zato so pa morali imeti pri sebi vedno nekako zalogo denarja, da so mogli ustreči svojim odjemalcem. Da bi pa ta denar ležal neplodno v blagajnah ali škrinjah, izposojevali so ga največkrat proti zastavi in sicer za krajše vreme (lombard, ker se je ta posel razvil na Lombardskem). Iz tega so se razvili še drugi bančni posli, zlasti eskompt, menjavanje denarja pa je sčasoma izgubilo svoj prvotni veliki pomen, ker je dandanes novčni promet javno urejen.

Aktivni bančni posli.

Ker je bila javna varnost v srednjem veku in tudi še v prvih stoletjih novega veka radi pomanjkljivih prometnih zvez prav majhna, spravljali so ljudje svoj denar v podzemski kleti, zakopavali ga v zemljo i. t. d. Iz tega so se zopet razvile hiše, kamor so ljudje nosili spravljat svoj denar, ako so bile te hiše zavarovane pred napadi (podzemski shrambe). V začetku se je plačevalo za tako hranjenje denarja posebna hranilnina. Ko so pa te hiše (banke) začele hraniti denar uporabljati za nadaljna posojila, tedaj so večinoma še same pričele plačevati male obresti za hranjenje.

Ker je po navadi več trgovcev, ki so bili po raznih trgovskih poslih v medsebojni zvezi (giro itd. = krog), shranjevalo svoj denar pri bankah, spoznala se je kmalu velika korist, ki nastane za promet, ako se za vsak posel sproti ne plačuje,

temveč z nakaznicami nakaže banki, da poravnava račun ali pa samo razliko med terjatvami dveh ali več oseb v svojih knjigah zabeleži. Nastal je čekovni in giro-promet, začele so se izdajati nakaznice (asignacije) in — bankovci. (Pasivni bančni posli.)

Iz teh dveh virov iztekajo dandanes tako narasli in tako silno razprostrti bančni posli.

Pri posameznih bankah je glavni posel, s katerimi se pečajo, tudi večkrat merodajen za ime banke, čeprav še tak naziv ne izključuje, da bi se banka ne pečala tudi z raznimi drugimi bančnimi posli. Taki posli so: 1. Kreditni posli, ki merijo na to, da se privarčuje kovinski denar ali pa se nadomesti s takozvanimi denarnimi surrogati. S temi posli se pečajo kot pasivnimi posli depozitne kot giro in čekovne banke in banke, ki izdajajo papirnat denar (bankovnice). 2. Dovoljevanje obratnega kredita za trgovce in obrtnike. Za to so ustanovljene eskomptne trgovinske in obrtne banke. 3. Dovoljevanje kredita za poljedelce in sicer na kratko dobo (agrarne osebno-kreditne banke) ali pa na dolgo dobo (zemljiško-kreditne, hipotečne ali tudi rentne banke). Za kredit na mestna poslopja in stavbišča imamo podobne mestne stavbne banke. 4. Pridobivanje glavnice za ustanovitev ali razširjanje podjetij ali oddajo vrednostnih papirjev: ustanovitvene, efektne ali emisijske banke. Tudi z borzno kupčijo z vrednostnimi papirji se pečajo te banke, zlasti pa še reportne ali mešetarske banke.

Oglejmo si posamezne posle bolj natančno:

1. Depozitni posli. Banka sprejema vloge, ki jih tudi obrestuje, ako se izroče proti gotovi odpovedi. Čim manjši je odpovedni rok, temmanjši so tudi obresti. Tudi se višina obrestij ravna po višini vloge, vendar je pa obrestno merilo vedno manjše nego oficijalno obrestno merilo (Bankrate), t. j. tisto obrestno merilo, po kateri kupuje bankovnica menice, predno zapadejo. Ako se denar vsak čas lahko zahteva nazaj, tedaj se po navadi ne plačujejo obresti. Ta vrsta hranjenja denarja je zlasti važna za večje obrate, ker lahko denar, ki se trenutno ne rabi, varno in celo plodonostno nalože. Poleg denarja se shranjujejo tudi vrednostni papirji, dolžna pisma, menice i. t. d. Banka pri tem pobira denar za zapadle menice, za kupone i. t. d. in jih vključuje na račun svojih vložnikov. S tem razpolaga banka vedno lahko s tujim denarjem, ki je za njo velike važnosti, ker z njim izvršuje lahko vedno nove posle, n. pr. eskomptuje menice itd.

Od teh hranil ali depozitov se morajo strogo ločiti oni pri banki shranjeni vrednostni papirji, ki se pri banki položijo radi varnosti ali udobnosti v shrambo in upravo, s katerimi pa sicer banka ne sme razpolagati (depositum regulare).

2. Giro-posli. S temi se poravnajo terjatve in dolgovi, ki jih ima več klientov iste banke na ta način, da se dolžniku od njegovega računa gotov znesek odpiše, upniku pa isti znesek pripíše. Giro-posel je torej odpi-

Važno za Tržičane! Pristaši! Pazite natanko, da ne bo kratil kdo komu volilne svobode. § 5 zakona z dne 26. januarja 1907, drž. zak. štev. 18, prepoveduje vsako na to mereče dejanje. Krivce ovadimo pri sodišču.

gozdnega mlina, ki jim med drugim tudi pove, da se bo gozdni mlin v prihodnje zdrazil. Prekanjeni brat Martin si hitro sestavi načrt in prigovarja mlinarju, naj tudi on draži. In res obljubi Kremen, da pride na dražbo. Ko odideta z bratom Martinom, nastopijo gosti, ki se posvetijo kegljanju in prisilijo ubogega krojača Lipčeta Črvička, da jim postavlja keglje. Koj na to se pripelje Cilika, mlinarjeva žena in iz jeze, da je navzoči mož niti ne pogleda, povabi gozdnega pristava Gornika, da se v njenem vozičku z njo pelje po službenem opravku. Razkačen mlinar pa zakeglja nalašč konjiča in voziček.

V drugem dejanju pridemo v krčmo 'Pri gozdnem mlinu'. Zegnanje je. Veselo se oglašajo harmonike in petje fantov ter deklet. Ko odidejo v gostilno, pride potujoč rokodelski pomočnik Pepe in brat Martin. Lačnemu Pepetu preskrbi Martin cmok, katerega izvabi na zvijačen način krčmarici Špeli. Naenkrat se priplazi Črviček z vrečo na rami, da v samoti zakoplje petelina, najljubše njegove so-proge, ki ga je ubil po nesreči. Presenečen od Martina, mu potoži vso svojo bol. Žena ga neusmiljeno trpinči. In ko bi izvedela, da je ubil petelina, ubije prav gotovo tudi njega. Tudi temu se nameni brat Martin pomagati, zlasti se, ko je proti svoji volji izvedel, da misli iti trgovec Zelenec še v tej noči k Črvičkovi ženi Urški vasovat. Koj na to pride Cilika, kojoj je prignala ljubosumnost in ker se hoče prepričati, če je mož res vara, se skriva v lovsko kočico. Ko prihajajo med odmorom gostje iz krčme se hladiti, jame jim brat Martin pripovedovati pravljico o gozdnem mlinu, ki ga je baje sačarala ciganka in

ki se tudi danes ni razčaran. Kdor pogleda v prvi binkoštni noči skozi lino pri vratih, ki vodijo na svisli, vidi, kdo v bodočem letu od zakonskih umre. Mlinar označi sicer vse kot golo laž in praznovrstvo, a ko vsi odidejo, mu le ne da miru in pride nazaj, da sam poskusi pristnost čarovnije. Isto stori tudi Cilika in ko odbije polnoč, pogledata oba skozi lino ter se medsebojno zagledata.

Tretje dejanje nam kaže čedno Lipčetovo hišo. Udan v svojo usodo kukurika Lipče v jutranji zrak, da premoti s tem svojo ženo. Hiteti mora, da skuha kavo, sicer bo jok in stok. Ko odide, pride mlinarica, od tiste noči popolnoma predrugačena. Boji se za svojega moža. Gornika, ki preži povsod nanjo, odslovi pošteno, kar sliši tudi za drevesom skrit Kremen in brat Martin. S vspodbujajočimi besedami jih spravi Martin tako daleč, da odideta skupno. Kar zadoni iz Črvičkove hiše kričanje in vpitje. Urška naklesti Lipčeta, ki jo ni hotel ubogati. Resno jo posvari brat Martin in ji zažuga, da izgubi pravico prebivanja v hiši, ki je last kapucinov, če ne postane druga. Urška mu to obljubi in potem obdeluje brat Martin se Lipčeta, naj vsaj za eno uro pokaže, da je on gospodar v hiši. Z obljubo, da bo smel nositi nebo pri procesiji sv. rešnjega telesa, ga pripravi res do tega, da se ubogi Lipče ojunaci in prav pošteno obračuna z Urško.

Četrto dejanje nas popelje zopet v Kremenov mlin, kjer razdeljuje brat Martin bolnikom različna zdravila. Ko odide, prihajajo honoracije, vse praznično oblečene za procesijo sv. rešnjega telesa. Črviček se vadi z rdečo marelo, kako bo nosil

nebo. Postal je zadnji čas pravi tiran, ki ne trpi nikakega ugovora. Celo Ciliko hoče poučevati, a tu naleti na slabo, ker ga ta kratkomalo pusti po mlinarskih hlapcih vreči na cesto. Kremen je kupil Ciliki konjička in voziček nazaj. Tudi Lenki, ki se mu je vedno laskala ter mislila enkrat sama zavzeti Cilikin prostor, odpove službo. In po posredovanju brata Martina se popolnoma zopet sprizajznita in tudi njih nadaljno srečo ne moti več temna slutnja, ko jim ta pove, da je bila pravljica v gozdnem mlinu, le sredstvo v dosego poravnave.

M.

Telegram! Kakor strela z jasnega nas je streslo, ko smo začuli obupno vest, da je naš kandidat dr. Vilfan nevarno obolet in da bo težko kaj z njim. Obrnili smo se takoj brzojavno v Radovljico, s prvim vlakom na to pa poslali svojega odposlanca gor, da se prepriča in natančneje pozve o morebitni katastrofi. In naš zapnik je prej došel na lice mesta kakor pa telegram. Pomislite, ljudje božji, kaj je zvedel gori? Da je ne le na smrt bolan, temveč — — — da ga je napela detela, ker jo mora prebavljati že četrti teden. Naš v Radovljico poslani telegram pa je prišel nazaj z opombo, da takih telegramov sedaj ne prevzemajo, ker je — predpust.

sovanje in pripisovanje v bančnih knjigah. Recimo, da imajo štirje trgovci pri neki banki hranjenih (deponiranih) vsak po 500 kron.

A	B	C	D	A kupi od B blaga
500 K	500 K	500 K	500 K	za 200 K, od C pa
- 200 „	+ 200 „			za 100 K, D pa zo-
+ 100 „	+ 100 „			pet kupi od A za
+ 300 „		- 300 „		300 K blaga. Banka

vodi račune za vse štiri trgovce. Če se ni razvil tekom enega meseca med njimi noben drug denarni posel, bo koncem meseca imel A 500 K, B 700 K, C 600 K, D pa 200 K, vsi skupaj torej kakor prvotno 2000 K, ne da bi se izplačal le en vinar v gotovini, in vendar se je napravilo prometa za 1200 kron. Banka je torej z denarjem, ki je pri njej hranjen, mirno dalje razpolagala, ga posojevala na menice ali na zastavo in s tem prejemala obresti, posameznim klientom pa zopet ni bilo treba šteti denar v gotovini, temveč le z nakaznicami na banko.

Pospešuje pa ta promet čekovni*) zistem. Ček je pisarna nakaznica, s katero izdatnik pozove kako banko, da izplača proti izročitvi te nakaznice določeno svoto. Po avstrijskem zakonu z dne 3. aprila 1906, št. 84 morejo za ček sposobni pozvanci biti le: 1. C. kr. poštna hranilnica, javne banke ali drugi zavodi, ki so po pravih upravičenih prevzemati denar za tuj račun (n. pr. hranilnice in posojilnice); 2. za vse druge pri trgovinskem sodišču vpisane firme, ki obrtniško opravljajo bankirske posle.

Izdatnik čeka je tisti, ki napiše ali da napisati ček in z njim svojo banko ali svojega bankirja nakaže, da iz njegove terjatve plača gotovo vsoto. Torej mora imeti izdatnik pri banki kako imovino in z banko napravljeno pogodbo, da sme nad to gotovino s posredovanjem čeka razpolagati.

Ček se more glasiti na ime kake osebe ali firme, na njen izkaz (ordro) ali na imetnika (priosnika). Izdatnik more tudi sam sebe označiti za prejemnika plačila.

V drugih državah so določbe glede čeka v marsičem različne od naših. V Zedinjenih državah ni potreba imeti kako terjatve ali depozit pri bankirju, po francoskem zakonu, ki velja tudi za Belgijo, Švico, Špansko in Rumunsko ni treba, da bi bil pozvanelec bankir, v Italiji mora biti pozvanelec kupec itd.

Po našem pravu je itak izplačen, kadar se pokaže (na vid), čeravno obsega kako drugo določilo ali ne obsega sploh nobenega določila o dospelosti, istotako je na Angleškem, Francoskem, v Belgiji, v Švici in Švedskem ter Norveškem.

V Avstriji gre v prvi vrsti zasluga c. kr. poštne hranilnici, da se je čekovni promet tako razvil. Uvedel se je pri hranilnici z odredbo trgovskega ministrstva z dne 29. oktobra 1883. S spretno organizacijo — 6617 podružnic poštne hranilnice nabira denar in ga zopet oddaja svojemu namenu — je število imetnikov računa (Kontoinhaber) ogromno naraslo, tako da je znašalo koncem l. 1906 čez 73.000. Pri tem so zastopani najraznovrstnejši poklici, seveda v prvi vrsti trgovci in obrtniki, pa tudi zasebniki. Zlasti je razvoj pospešila odredba, da tudi državne blagajne pristopijo k čekovnemu prometu. Sedaj je že nad 2100 državnih oblastev in uradov v čekovnem prometu poštne hranilnice. Vedno več vplačil na državne urade se vrši s čeki, in v zadnjem času so se tudi izplačila pri raznih državnih uradih pričela vršiti s posredovanjem poštne hranilnice, torej s čeki. Dalje prih.

*) Ime ček prihaja z Angleškega, kjer so kralji v 13. in 14. stoletju dajali svojim upnikom nakaznice na lorde exchequer-ju (kraljevske zakladnice).

Tedenski sejem v Kranju dne 17. februarja 1908. Prignalo se je — konj, 229 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 4 domačih telet, — hrvaških telet, 62 domačih prahrvaških ovac in — buš. — Pšenica K 11—proso K 7-50, rž K 9-50, oves K 8-50, ajda K 9—, fižol ribničan K 9-50, mandalon K 7—, koka 10— in krompir 2-20 za 50 kg,

G. kr. okrajni glavar Detela v Radovljici je klerikalno-nemškutarsko-vladni kandidat.

Dopisi.

Pro domo. — Pismo na naslov bivšemu županu in načelniku zdravniške komisije na Bledu, g. Jakobu Peternelu.

Z Bleda, meseca februarja.

III.

Tudi to je napredek, kar z Vašim občinskim odborom niste mogli doseči, da se je pasja pristojbina za l. 1908 opustila, tako da se bo sedaj lahko začela nova pasja doba! Znali niste! Tudi strog niste znali biti! Nadučitelj-župan in njegovi svetovalci so sedeli skupaj, študirali paragrafe, izbrali najboljšje

in kaznovali so več posestnikov zaradi prestopka predpisov stavbenega reda. Enega posestnika so kaznovali celo na K 10. To je nekaj, napredek vseh, tega Vi preje niste nikoli znali. Plačali teh kazni ubogi kaznjenci se niso, a železna roka nadučitelja-župana jih bo že ugnala v kozji rog. Tako se mora postopati, potem dobe ugled župan in njegovi svetovalci.

Kaj komu mar, ako se tudi sami, kateri so sodili, niso držali stavbenih predpisov, ki so veljavna za deželo Kranjsko.

Toliko pametni so pa vendar, da se sami ne bodo kaznovali. Poglejte, bivši župan, to je napredek. Župani po deželi, posnemajte te kazni in zagotovljen vam je velik vir dohodkov, kajti že skoro prenovitve potreben stavbeni red za Kranjsko ima toliko paragrafov, da lahko skoraj vsacega posestnika kaznujete zaradi prestopkov stavbenega reda. Nova, zlata doba kazni bi se začela. Letni gospodarski račun za občino ste preje pustili natisniti, da so občani vedeli, kam so se doklade porabile, in zakaj je nastal eventualni primanjkljaj; pač radoveden sem, ali bo novi gospod nadučitelj-župan opustil to starokopitnost ali ne?

Radovedni smo na ta račun! Znali pravzaprav niste, kajti komu mar, kam se porabijo doklade, občinski odbor že ve in — punktum!

Tudi občinsko elektrarno niste dosegli. Sedaj se dela načrt za občinsko elektrarno in kmalu se bo zasvetilo v glavah občinskih od . . . ne, po cestah občine Bled in osramočeni boste, ker niste znali delovati.

Nekoliko sem Vam toraj dokazal, da je bil prejšnji občinski zastop starokopiten in reakcionaren, a sedanj — no, me veseli da to vse lahko dokazem kar sem zapisal. Na svidenje pri gospodarstvenem občinskem račun.

Alfa Separator.

Volilni shod

priredi

dne 23. svečana 1908 ob 11. uri dopoldne v Pernetovi gostilni v Tržiču

kandidat narodno-napredne stranke

dr. Janko Vilfan

odvetnik in župan v Radovljici.

Slovinci! Udeležite se shoda polnoštevilno!

Volilni odbor.

Izvanredni občni zbor telovadnega društva „Sokol“ v Kranju

se je vršil dne 18. svečana 1908. Navzočih 54 članov. Brat starosta Janko Sajovic otvoril zborovanje, naznani sklepčnost občnega zbora ter pojasni pomen dnevnega reda, ki obstoji v tem, da se razgovorimo o položaju našega „Sokola“ napram „Sokolski zvezi Slovenski“ in o slučajnostih.

Nato se oglasi k besedi brat dr. Josip Kušar, ki izvaja svoje utemeljevanje in predlog:

„Dragi bratje Sokoli! Ko se je leta 1862 ustanovil v Pragi pod egido Miroslava Tyrša in Jindřicha Fügnerja prvi slovanski „Sokol“ in mu je sledil takoj leta 1863 „Južni Sokol“ v Ljubljani, takrat ni nikdo od daleč mislil na to, da bo kdaj mogoč slučaj, da bi pod rdečo srjaco se našlo srce, katero bi bilo zmožno paktirati z našimi najljutejšimi sovragi, s sovražnimi oholimi Nemci! In vprašam Vas, zakaj nikdo ni mogel na kaj takega misliti? Zaradi tega ne, ker se je „Sokol“ s svojo vzvišeno idejo ustanovil baš radi tega, da varuje, čuva in ščiti meje Slovanstva napram predrznim naskokom nemštva. Zgodovinska resnica je, da je „Sokol“, osobito na češko-moravskih tleh, to svojo nalogo vedno zvesto vršil — saj se „Praški Sokol“ niti strašil ni zapustiti mesto, ko je Prago posetil cesar — in tudi „Južni“, pozneje „Ljubljanski Sokol“ in za njem vsa druga sokolska slovenska društva, so si bila vedno v svesti, da je poleg gojitve telovadbe v svrhu telesne moči, njihova poglavitna, prva in edina naloga braniti pravice naroda slovenskega. Kdor pa hoče to nalogo vršiti in izpolnjevati, ta ne sme in ne sme nikdar v zvezo stopiti z našimi prvimi, in zgodovinsko najhujšimi sovražniki, Nemci! Za „Sokola“ — da se izognemo vsakemu zofističnemu izgovoru — je vse eno, če je taka zveza direktna ali indirektna, ker take stvari se dajo morda zavijati v političnih listih, pred vrsto Sokolskih čet se pa ne morejo, ker za take izgovore mi Sokoli nimamo ušes! In sedaj se spominjam dne 8. septembra 1905. Takrat se je ustanovila „Slovenska Sokolska Zveza“ in takrat se je volil prvi odbor in prvi predsednik te zveze. Ali se še spominjate viharja na tem zborovanju. Nas člane „Gorenjskega Sokola“ so takrat skoraj po stopnjicah pometali. In zakaj?! Vprašam! — Zaradi tega, ker smo imeli dober vid in dober voh za bodočnost. — Pa smo tudi dobro videli in dobro slutili. Ali se še spominjate občnega zbora v Brežicah?! Takrat smo bili mi iz Kranja mirni radi bratov Hrvatov

in oddali smo prazne listke. Zakaj smo to storili?! Zato, ker predsedniku, ki nam je bil znan kot nesokolski „štreber“ nismo zaupali. „Sem Slovan in nič družega“, toda njegove besede me niso navdušile, ker mi ravno niso šle v srce, ker niso prišle iz srca, nego iz formelnega razpoloženja. Hudo mi je, da moram kot star Sokol tako sodbo izreči. Izrečem jo pa, ker mi je na stvari, ne pa na osebi, ker se ravnam po pregovoru „non quis, sed quid“. Pri tem se pa opiram na razlog, da bi tako sodbo izrekel o zadnjem najslabšem članu Sokolstva, ker smo si vsi enaki. Če bi pa najslabšega obsodil, moram tudi tistega, ki stoji kot prvi enakimi na čelu slovenskega Sokolstva. In to je gospod dr. Vladimir Ravnihar, predsednik „Slovenske Sokolske Zveze“. Vi vsi veste, kaj se dandanes godi. Bije se političen boj za deželni zbor in delijo se ljudje v stranke. Naj se pogleda na to ali na onostran — ki se naziva in je slovenska — potem bi obsodba odpadla, ker „Sokol“ v naših notranjih bojih ni poklican delati politike; po pravih sploh ne smemo delati politike; toda če se zgodi, kar se je zgodilo na in v osebi predsednika „Slovenske Sokolske Zveze“, je to madež na slovenskem Sokolstvu, kojega madeža ne sme in ne more nobeden prepričan Sokol deležen biti in ostati. Notorično in vsakemu znano je, da gospod dr. Vladimir Ravnihar, ki je po zaslepljenosti ali lahkovernosti večine zborovalcev žalibog predsednik zveze Sokolske, kandiduje za poslanca v deželni zbor na podlogi podpore nemških, oziroma nemškutarskih glasov prestolice naše, bele Ljubljane. Ni nam Sokolom mari, kaj ga k temu koraku sili, ali častihlepnost ali kaj družega, ni nam mari, če je v svoji politični karieri nastopil kot protikandidat napram dvema starejšema bratoma Sokoloma, ker ima vsak pravico se oglašiti v javne zakonodajalske zastope kot kandidat, toda mari nam je, da vsak brat Sokol čuva v srcu svojem narodnost slovensko. Ne čuva je pa, če nastopi kot kandidat nemških, oziroma nemškutarskih glasov. Rekel sem, da se je Sokolska ideja vstvarila v obrambo slovanskih meja; kako bo pa to idejo zastopal predsednik Sokolske zveze, ki je v zvezi z Nemci, oziroma nemškutarji. Da je temu tako, je registriralo nemško, nam sovražno časopisje. In gospod dr. Vladimir Ravnihar tega dejstva ni demantiral na način, ki bi vsak dvom razpršil, dasi bi bil moral odločen dementi v svet poslati v prvih 5 minutah, ko se je tako poročilo znalo. Tega on ni storil in sedaj Vas vprašam bratje Sokoli, ali more tak gospod biti še predsednik Sokolske zveze Slovenske?! Ne in nikdar ne! Ker je pa več kot gotovo, da prav prostovoljno ne bode odložil svojega častnega, sokolskih bratih poverjenega mu predsedniškega mesta, predlagam: 1. Telovadno društvo „Sokol“ v Kranju skleni izstopiti iz „Slovenske Sokolske Zveze“ za toliko časa, dokler bode tej zvezi na čelu ali v odboru gospod Vladimir Ravnihar, odvetnik v Ljubljani. 2. Ta resolucija našega društva se priobči vsem slovenskim sokolskim društvom in pa tudi „Vseslovanski Sokolski Zvezi“ v Pragi na roke predsednika brata dr. Scheinerja, ki naj ta pojav „Sokola“ v Kranju intimira vsem Sokolskim zvezam.“

Obe resoluciji brata dr. Kušarja se brez debate enoglasno sprejmeta. Starosta konstatira, da je resolucija enoglasno sprejeta in da se bode stavljeni predlog izvršil potem intimacije. Ker se k slučajnostim nihče ne oglasi, zaključil starosta občni zbor s sokolskim „Nazdar!“

Kak štreber ne more biti poslanec, ker dela zase, ne pa za svoje volilce. Volilci, mislite na to, ko pojdete na volišče!

Radovljiške novice.

— Ustanovni shod našega „Sokola“ se vrši v nedeljo dne 28. t. m. ob 6. uri v prostorih g. A. Kunstelja. Zanimanje za ta občni zbor je obče. Menda ne izdamo preveč, ako omenjamo, da šteje društvo do sedaj prijavljenih udov nekaj nad 100 — reci in beri: nad sto. Krasno stevilo! — Prva naloga „Sokola“ bo pač ta, gojiti redno telovadbo in sicer za sokolski naraščaj, redne člane in starejše člane. Upamo, da se v kratkem pridružio „Sokolu“ tudi „Sokolice“. Kakor drugo nalogo „Sokola“ smatramo probujo radovljiške okolice v vsakem oziru. „Sokolsko“ idejo mora ponesti radovljiški „Sokol“ v zadnjo kočjo širne radovljiške okolice, potem se nam ni bati narodnega propada prelepe Gorenjske. — Prepričani smo, da se nedeljskega shoda udeležijo sosedna bratska sokolska društva po svojih odposlancih, v prvi vrsti ljubljanski „Sokol“, kakor oče vseh slovenskih sokolskih društev. Novemu odboru kličemo krepki sokolski Na zdar!

— Poročil se je te dni tu v obče priljubljeni c. kr. okrajni tajnik g. A. Schaffer z gospo Schubert. Novoporočencema: Bilo srečno!

— Nesreča ne praznuje. V ponedeljek popoldne se je ponesrečil na žagi g. J. Dernača žagar J. Dobravec iz Predtrga. Cirkular ga je zagrabil za levo roko ter mu popolnoma odtrgal mezinco, a dva prsta mu tako poškodoval, da mu jih najbrže odrežejo.

— Letošnja predpustna veselica našega vrlega gasilnega društva se je zvršila v popolno zadovoljnost vseh udeležencev. Vojaška godba je storila svojo dolžnost v polni meri. — Opazili smo letos na tej veselici tudi one kroge, ki se navadno ogibljejo veselic nižjih slojev. Prav tako! Živimo vendar v dobi obče volilne pravice, ko velja grof rokodelca toliko kakor grof gospoda.

— Kar dve veselici imamo to nedeljo v Radovljici. Priprosto domačo veselico brez vstopnine imamo v znani gostilni «Hirschmann», ki jo je prevzel gosp. J. Kleindienst, brat ravnokar imenovanega begunjskega župnika. Svira domača godba na lok. Ker je novi gostilničar znan kakor vrl narodnjak, je pričakovati mnogo udeležbe. — Drugo veselico priredi tukajšnje «Katol. izobraževalno društvo» v gostilni «Bartl». Na dnevnem redu je petje, tamburanje, saljiva igra in prosta zabava. Umevno je, da ne bodo pogrešali tudi plesa, kajti kar je v Ljubljani dovoljeno, ne more biti prepovedano na deželi.

— Občni zbor. V nedeljo 16. t. m. popoldne se je zbralo lepo število gasilcev radovljiške požarne brambe k občnemu zboru v hotel «Bastl». Gosp. načelnik je pozdravil v lepih besedah vse izvršujoče člane ter jih vzpodbujal k složnosti naj delajo na to, da društvo dobi čim več članov, da se spomladi, ko obhaja svojo 25letnico, tem častneje vrši. Nato je dal besedo g. blagajniku, ki nam je podal lepa števila, iz katerih je razvidno, da društvo stoji na dobrih finančnih tleh. Gosp. tajnik poroča, da je imel odbor osem sej in štiri vaje, pri katerih je bilo lepo število gasilcev prisotnih. Pri slučajnostih so bili različni nasveti in na to je g. načelnik zaključil zborovanje.

Troperesna (klerikalno-nemškutarsko-vladna) Detela še vedno kandidira v radovljiško-tržiško-kamniškem okraju.

Is Kranja. (Tomaž Pavšlar—kandidat.) Dne 16. t. m. je bil za Kranj zgodovinsko imeniten dan! Nastopil je reformator, rešitelj, izveličar, ki bo vse v Kranju predrgučil, vse izboljšal. In kdo je ta dobrotnik našega mesta? To je mož samostojnosti, mož dela, mož tisoč načrtov, g. Tomaž Pavšlar. Videl je vso revo našega mesta — in se je usmilil. Sklenil je: — «Jaz vas bom rešil, vsaj poskusiti hočem to — ako tudi nečete — in ako se tudi pri tem poskusu blamiram nesmrtno. Privzel si je, dasiravno čisto samostojen, nekaj izbornih pomočnikov, adjutantov, same korifeje na polju znanosti, zdravljenja, politike, gospodarstva, književnosti i. t. d., tako da smo prepričani, da bomo res kmalu rešeni. V soboto, 15. t. m., je bil prvi nastop, prvi poskus reševanja. Zbral se je cvet našega meščanstva pri Pijemontezarju. Temeljite priprave za shod so se vršile ter pilo se je na Tomažev račun v blagor našega mesta, že več časa, Vabilo se je na shod in bobnalo po vsem mestu. Seveda ni smel priti na shod vsak, kdor bi hotel — le zanesljivi in modri volilci so smeli blizu! Pirc, Rakovec in taki že naprej ferdamani liberalci nimajo na volilnem shodu, ki ga napravi Tomaž, iskati ničesar. Od 233 volilcev se jih je udeležilo 53. Po Kranju tavajo, po Tomaževih besedah, ljudje, ki so tako zbegani, da ne vedo, ali bi bili klerikalci ali liberalci. Zato pa tudi ni «samostojnih» — in so morali pomagati, žalibog, klerikalci med njimi general kranjskih klerikalcev, dični profesor Jarc, imenovan «vitez . . . hlač». — No, in kaj je povedal naš Tomaž? Najprej je pozdravil «predrage volilce» in «častito gospodo». Potem je zajokal, da se v Kranju vsi klanjajo enemu — a ne njemu. Potem je čisto odkrito priznal, da politike ni poznal nikoli, je ne pozna in je ne bo. Mož dobro ve, da ga za poslanca v političen zbor najboljše priporoča, da ne pozna politike. Zdej nam je pa tudi jasno, zakaj da je še vselej ustrelil kapitalnega kozla, kadar se je spečal s politikom. Malo smo se zbal zanj, ko je z vso odločnostjo zabrusil navzočim klerikalcem v črve odločno odpoved, da ni klerikalec, ampak samostojen. Le pomislite, 53 večalimanj klerikalnih volilcev ima pred seboj, in on, edini samostojni jim zabrusi tako. Oba navzoča kaplana sta ga res pogledala nekako srepo, a ko sta videla, da se Jarc navihano muza, in jima je Tomaž malo namežiknil, sta ostala mirna. Ognjevitega pogleda je potem še iskal liberalcev, da bi jim povedal isto; a ker ni našel nobenega — se je pomiril. Na to je zmolil hitro paternoster obljub — in te so bile imenitne. Čujte! Ti preklicani liberalci so krivi, da se je mnogim kranjskim obrtnikom predpisalo premalo davka, samo da ne morejo voliti njega. On bo torej kot bodoči poslanec skrbel za to, da se tem ubogim goljufanim obrtnikom davki zvišajo. Znano je, da hoče klerikalna stranka uvesti tako volilno postavbo, da bi mesta izgubila svoje lastne poslance. Tomaž pa bo, kakor hitre postane poslanec, zaklical dr. Su-

šteršiču: «Holt. — Janez, tega pa ne! Jaz, Potov Tomaž iz Kranja, hočem da volijo mesta zase svoje poslance!» Susteršič bo takoj zlezal pred njimi pod klopi in Kranj bo rešen. Tomaž proda premalo moke, zato bo ukazal, kot poslanec «da pošlje cesar takoj najmanj en regiment vojakov v Kranj. Pa bo vsaj tudi za punce kaj. — Kranj mora dobiti trgovsko nadaljevalno šolo, ker preti sicer nevarnost, da kranjski trgovci kmalu ne bodo dobili trg. pomočnikov. Hlebs mu živahno prikima. (To je tisti mož, ki si mora že sedaj pomagati največ s samimi vajenci.) V Kranj mora priti obrtna šola za celo Gorenjsko. On se ne bo dosti trudil, kar dejal bo, da mora tako biti in b.o. No in dalje moramo še dobiti bolnišnico, zavarovalnico za posle, deželno zavarovalnico, (Tomaž, kaj pa škof poreče?) in končno še železnica Kamnik-Kranj-Škofja Loka-Železniki. (Prosimo ne smejajte se — on je to mislil resno; pustni čas nima naj nobenega vpliva!) In posebno le to pomislite «predragi volilci» in «častita gospoda!» Železniški ministar se je pri proračunu za dalmatinske železnice tako urezal, da mu bo ostajalo več milijonov. In ker ne ve, kako bi se jih iznebil, jih je že ponudil Tomažu za železnico iz Kamnika v Železnike — pa samo njemu! Če ne bo on poslanec, pa jih ne da — ampak jih bo dal dr. Egerju v Ljubljani, ki jih že dalje obljublja, Kočevarjem! Torej za božjo voljo — volite gotovo Tomaža — saj vidite, da je za Vas vreden več milijonov. Prijatelj — o pardon! — politični nasprotnik Jarc je na koncu teh obljub zasepetal radodavnemu kandidatu na uho: «Ja, kaj Ločanom ne boš nič obljubil?» Ta pa se mu odreže: «Kaj meni mar? Ločanom naj pa Tomažev Pepe obeta.» Potem je še malo pototil, kako je preganjan in kako mu je ves svet nevoščljiv zaradi njegovih imenitnih projektov in končal svoj znameniti govor. — Žal nam je, da ga ne moremo priobčiti v celoti, ker pisati se ne da tako lepo, kakor je on govoril. In le to zamerimo dičnemu Tomažu, da ni povabil na shod vseh kranjskih volilcev in dobre tri četrtine oropal izrednega duševnega užitka in izredne zabave. — Kajti za zabavo in smeh je bilo tudi sicer dobro skrbljeno. Že med govorom je nekaterim volilcem nehote uhajal smeh — sedila je potem še debata. Seveda je bila tudi ta zabavna. Najbolj pa je za zabavo skrbel imenitni doktor Globočnik. Mož je skakal kakor žoga, in pel «Skandal, skandal, skandal!», da smo se prav živo spominjali krojača Ježa v «Legionarjih». Razlagal je strmečim poslušalcem, kako v «škofjovih zavodih» pumpajo gnojnico v Savo, se čudil, zakaj da v kranjskih kanalih smrdi in zakaj da je notri grdobija, pa glavo si je ubijal nad uganko, kam bodo meščani ojali vodo, ki bo odtekala iz vodovoda. Najraje bi bil obsodil liberalce, da jo morajo vsi popiti. Oj, kruti dohtar! sami tako radi pijete vince — nas hočete pa zaliti z vodo! Da bodi še več smeha, je pokazal tudi, kako dobro zna oponašati našega župana. Ja, mein Lieber, to je skandal! Lepo péto večerjo so še belili z okusnimi ocvirki Jarc, Koblar in par drugih ter z duhovitimi govori — da so se kar iskre kresile. Ker se kot vestni poročevalci nočemo nikomur zameriti, naj omenimo tudi še Franceljna, ki je delal tudi praj jedrnate medklice. Primanjkuje nam prostora — zato moramo končati svoje poročilo. — Ej, Tomaž, Tomaž! Kaj Ti je? Pokazal si se junaka — pa vendar Ti svetujemo prav iz srca, pusti raje politiko, ki je po lastnem priznanju itak ne poznaš, pa se raje zopet vrni k svojim «projektom». Ti rad marjaš, zato Ti povemo prav po marjašarsko: Preteklo soboto si mislil, da imaš »plavder» — pa je bil samo «betel» — a za prihodnji petek Ti pa napovemo «durhmarš». Ali je prav tako?

Z Bleda. Društvo za povzdigo prometa s tuji priredi v sredo 26. t. m. v zdravniškem domu na Bledu, ob 8. uri zvečer, sijajno plesno veselico v korist omenjenega društva s sodelovanjem vojaške godbe iz Gorice. V ta namen se vrše že velike priprave. Aranžma je prevzel poseben za to izvoljeni odsek, ki se resno trudi, da se izvrši veselica kar najsijajneje. Započetemu delu je želeli največjih uspehov in najboljših udeležbe, saj je čisti dobiček namenjen nad vse važnemu društvu za povzdigo tujskega prometa na Bledu in v okolici! Kakor čujemo, poseti veselico mnogo gostov iz Gorice in Trsta. A tudi med domačimi vlada veliko zanimanje. Delavni veselični odsek, obsežni prostori, zlasti velika dvorana v «Zdraviškem domu» in pa vojaška godba, vse to svedoči, da bo prireditve vspela kar najčastneje. Vstopnica za osebo stane 3 K, družinske vstopnice za 3 osebe pa 6 K.

V Kranju, dne 22. februarja 1908.

Sklicanje državnega zbora. Državni zbor bo sklican na dan 17. marca.

Jezikovno vprašanje pri čeških sodiščih. Med nemškimi poslanci, češkimi in ministrskim predsednikom Beckom so se vršila pogajanja zaradi ureditve jezikovnega vprašanja pri čeških sodiščih.

Francoški senat je sprejel zakon, s katerim se skrajšajo vojaške vaje. Za rezerviste se vpelje dve periodi orožnih vaj po 23 in 15 dni, za domobranca pa po 9 dni.

Vojno sodišče v Varšavi je obsodilo šestnajst anarhistov na smrt.

Nemiri v Indiji. General Wilcocks poroča, da je ekspedicija proti Cakakelom dospela v Valai, kjer so se bili utaborili Cakakeli. Angleži so jih tako nepričakovano napadli, da niso mogli nasprotniki utrditi niti važne postojanke nad Valajem, katero so Angleži zasedli po kratkem boju. Na angleški strani je padel en vojak.

Godovi prihodnjega tedna:

23. Marjeta, Čudomil; 24. Miladin, Olga, Sava; 25. Matija, Divka, Pravoslav; 26. Valburga, Vladoj, Nikva; 27. Porfirij; Baldomir, Krsanka, Krešimir; 28. Leander, Inoslav; 29. Roman, Kremen.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:
25. v Moravčah in Lescah.

Meščanski volilni odbor v Kranju
vabi
deželnozborske volilce
za volilno skupino Kranj-Škofja Loka
na

VOLILNI SHOD

ki se vrši

v ponedeljek, 24. t. m. ob pol 9. uri zvečer
v Sokolovi dvorani v Kranju.

Na tem volilnem shodu se bo predstavil volilcem deželnozborski kandidat narodno-napredne stranke gospod

Ciril Pirc

dosedanji deželni poslanec za mesti
Kranj in Škofja Loka.

Volilci! Udeležite se shoda polnoštevilno!

Novičar.

Volitve v kmetskih občinah so se vršile včeraj. Kakor je bilo pričakovati, se je uresničilo, da je klerikalna stranka dobila vseh 16 kmetskih mandatov. — Narodna-napredna stranka se teh volitev letos ni udeležila, pač pa je po možnosti podpirala mlado kmetsko organizacijo, ki povsod kaže prav lepe uspehe. Tako je v Belokrajini stari Suklje komaj prodrl z malo večino 228 glasov proti kmetskemu kandidatu Maceleju. Prihodnjič hočemo objaviti nekaj številk iz posameznih krajev na Gorenjskem, za danes pa naj podamo splošni pregled. Prejeli so, in sicer:

Ljubljanska okolica		
oddanih 2653 glasov	Povše	2486
	Susteršič	2399
	Petrič (soc.)	127
	Čobal „	93
Kamniški okraj		
oddanih 1798 glasov	dr. Krek	1710
	cepljeni	88
Kranjsko-tržiško-škofjeloški okraj		
oddanih 1871 glasov	Demšar	1835
	Zabret	1809
Radovljiško-kranjskogorski okraj		
oddanih 1161 glasov	Pogačnik	1032
	cepljeni	129
Idrijsko-vipavski okraj		
oddanih 1571 glasov	Lavrenčič	1061
	Premerestein	454
Novomeški okraj		
oddanih 1599 glasov	Dular	1510
	cepljeni	89
Trebanjski-žužemperski-litijski okraj		
oddanih 3504 glasov	Košak	3132
	dr. Lampe	3070
	Mandelj	3008
	Prijatelj	190
	Pehani	188
	Tomic	175
	Slanc	171
	Weinberger	97
	Čobal (soc.)	95
	Mlinar (soc.)	71
	Firm	62
Ribniško-kočevski okraj		
oddanih 1968 glasov	Jaklič	1489
	Bartol	1414
	Merhar	525
	Rus	392
Črnomeljsko-metliški okraj		
oddanih 1620 glasov	Suklje	924
	Macele	696
	neveljavni	33

«Narodna čitalnica» v Kranju naznanja tem potom vsem svojim cenjenim članom in prijateljem, da se odslej naprej ne bo več pošiljalo osebnih vabil za gledališke predstave, temveč veljajo za vsako predstavo le lepaki.

Volilci v mestih, pozor! Ob dvanajsti uri opetovano pozivljamo vse napredne volilce v mestih in trgih, da se polnoštevilno udeležijo volitev v petek, dne 28. t. m. Nasprotniki delajo neumarno z zvijačo, obljubami i. t. d., da bi premotili volilce. Ne pustite se oropati svojih pravic! In če Vam je v bodoče še na tem, da boste sami odločevali pri izbiri poslanca, tedaj z mirno vestjo volite dosedanjega poslanca g. Cirila Pirca in dr. Janka Vilfana, župana v Radovljici. Kdor voli koga drugega, ta dene sam sebi vrv okrog vratu, zakaj to pot voli zadnjokrat v tej kuriji, če zmaga kak neodvisni kandidat. Če se nemški veleposestniki tako krčevito drže svojih privilegijev, ko jim že ni več pomagati, toliko bolj ste dolžni Vi, meščani, da ne izgubite svojega glasa, zakaj če se polote klerikalci enega izmed gorenjskih mandatov, boste težko še kdaj prišli do besede, ker klerikalci Vas hočejo združiti s klerikalnimi kmeti. Potem boste lahko samo še plačevali, a izključeno je, da pade z deželne mize za Vas še kdaj kaka drobtina. — Padli boste v srednjeveško suženstvo, iz katerega se ne rešite nikdar več. Zatorej v boj do zadnjega moža, komur je še mar čast in blagor naših gorenjskih mest in trgov.

Gorenjski mestni volilci! Ves izobražen svet ne le v naši oziroma domovini, temveč tudi drugod nestrpno pričakuje, kako boste volili v petek. Vi ste jezicek na tehtnici. Vi imate ključ do pametne volilne reforme, ki se ima skieniti v prihodnjem deželnem zboru. Gre se za Vas lastni obstoj. Ali se boste pustili zadaviti? Ali ne čujete, kako Vam sovražnik Vaših pravic leze pod kozo? Recite brez izjeme vsi: Roko proč! Nikdar nas ne vjamete! — Rešite čast naši Gorenjski, ki ima za itak preveč klerikalnih poslancev! Če stori vsak napredni volilec svojo dolžnost, pa bo zmaga v obeh okrajih naša.

Volilci v Kranju! Tudi Vam se bo odločiti pri volitvi deželnega poslanca. Odločitev bo lahka: Pirc je delal in se trudil za vodovod, Pavšlar pa ga je oviral s svojim načrtom ter delal proti njemu, tako da moramo čakati na toliko potrebni vodovod celih 12 let. Dne 1. marca t. l. se ima oddati delo in kakor smo se informirali, je upanje, da dobimo že meseca novembra ali decembra letos dobro in zdravo pitno vodo. Če tedaj volite Pavšlarja, je nevarnost, da se bo vodovod še naprej zavlačeval in Kranj bo še nadalje brez vode. Kdor je za vodovod, naj tedaj voli Pirca, kdor pa ga ne mara, naj odda svoj glas Tomažu Pavšlarju!

Tomaž Pavšlar bo že oprostil, če se danes malo več zmenimo z njim. Že dolgo poznamo našega Tomaža, ki je naš prijatelj, ljubezniv družabnik in dober tarokist, z njim poznamo tudi njegovo trmo, svojeglavnost, vsled katere je že masrikdaj trpel bridke izkušnje. Te ga menda še danes niso prav nič izučile. Najhujše peče našega Tomaža seveda vodovod. In ravno vodovod, katerega Kranjci tako krvavo potrebujejo, je odtujil njemu marsikaterega pristasa, ki je prej slepo »držal« z njim. Naš vodovod je sedaj v pravem tiru. Njegov večni nasprotnik, g. Tomaž Pavšlar, in njegovi agitatorji pa še vedno trojijo v svet laž, da z našim vodovodom ne bo nič, da bo moral Kranj plačati mnogo tisočakov več, kakor je v proračunu i. t. d. Resnici na ljubo bodi povedano, da je rok za vložitev ofert določen na dan 1. marca popoldne. Če smo prav poučeni, je položilo že več večjih **tvrdk svoje poudarbe, in sicer mnogo nižje, kakor je v proračunu.** Zlobna laž je dalje tudi, da je Pirc najel 15 delavcev, da bi se že sedaj pokazalo ljudem, češ, vodovod se že gradi. Dejstvo je namreč, da je neka tvrdka z Dunaja poslala svojega inženirja in 15 delavcev, ki preiskujejo teren, na podlagi te preiskušnje pa bo potem vložila tudi ona svoj ofert. To je resnica, ki pa ne diči posebno g. protikandidata. — Tudi tista je predebela, da bo g. Tomaž Pavšlar, če bo izvoljen, zidal s preostanki milijonov pri gradnji belokranjske železnice kar dve železnici, t. j. iz Kamnika v Kranj in iz Škofje Loke v Železnike; izposloval cel regiment vojakov; prestavil kranjski kolodvor; postavil Kranjcem višjo obrtno šolo, i. t. d. i. t. d. Dobro! Tudi mi se bomo zavzeli za stvari, ki so potrebne in koristne našemu mestu, pač pa nam ni všeč način, kakor bi se take stvari kar stresale iz rokava, ali pa vam lelih pečenim golobi z nebes. Potem pa, g. protikandidat, Vaše nesrečne »fabrike«, zavoljo katerih se je popisalo že toliko in toliko papirja in sicer po nepotrebnem. Mi Vam jih privoščimo od srca, vendar — oprostite — tako naivni ne smete biti, ako — odkrito rečeno — farbate samega sebe in pa vrhutega vsakega, ki se Vam vsede na ta lim. Bedak bi moral biti, kdor Vam n. pr. veruje da, ko ste bili te dni na Dunaju, pa ste prosili, če smete objaviti svoje načrte, in so Vam rekli: Rajše počakajte do 1. marca! Dober svet Vam damo, če nam obljubite, da se boste ravnali po njem. Izposlušajte najprej koncesijo, potem začnite zidati Vaše fabrike in ko se bo gost dim kadil od Drulovke proti Kranju, Vas radi vsi Kranjci volimo za svojega župana, deželnega in državnega poslanca. Odstopiti bo moral takoj Savnik, Pirc bomo djali v pokoj, zaradi državnega poslanstva se bosta pa že pobotala z Vašim zaveznikom Jarcem. In še več! Delovski minister Gessmann je sedaj bolan in če umrje, tedaj Vas bo

prav rada vsa Gorenjska predlagala za ministra — dela. Potem ne bodo ljudje več rekli: Vsakemu pol, kakor v Kranju na mostu, temveč Vam bomo prepustili vse, ker homo potemtakem izprevideli, da ste v resnici mož dela, ne pa samo mož obljub in čakanja.

Gospod Tomaž Pavšlar je na svojem volilnem sestanku zadnjo soboto tudi zatrjeval svojim povabljenim volilcem, da računa na sigurno zmago. »Vse imamo že zapisano, da moram jaz zmagati!« tako nekako se je izrazil, kakor nam poroča neki udeleženec onega sestanka. »V Kranju bom dobil brez uradniških glasov 80, Pirc pa bo v Kranju dobil 110 glasov. V Loku damo Pircu 30 glasov, midva s Hafnerjem pa bova dobila 80 glasov. Ožja volitev je torej neizogibna.« — Dovoljeno bodi, da se tudi mi nekoliko dotaknemo volilnih števil. Vzemimo, da bi izpadla volitev tako kakor pred šestimi leti. Tedaj dobi Pirc 122; če zraven pristejemo še 30 glasov v Loku, katere prepusti g. Pavšlar Pircu, tedaj bo dobil 155 glasov. Kobljar, nasprotni kandidat pred 6 leti, je dobil 59 + 59 glasov, torej 118 glasov. Mi, ki smo skromnejši in bolj pesimistični, pravimo, da bo dobil Pavšlar 70 glasov in v Loku (s Hafnerjem) tudi 70, tedaj 140 glasov. Razlika torej 12 glasov. V Kranju je pa »vse na pol«, tedaj bo g. Pavšlar — mislimo, če hoče biti pravičen — tudi Pircu prisodil v obeh krajih vsaj po 10 glasov več, ergo 20 glasov, potemtakem 172 proti 140 glasovom. Večine bi tedaj bilo 32 glasov. Sicer bomo pa itak steli prihodnji petek.

Kralj Matjaž — general Tomaž! Kakor blisk se je raznesla govornica, da se je prebudil prorokovani ljudski rešitelj — kralj Matjaž. Prerojen iz nesmrtnega spanja je vstal, veličasten s podvojeno življensko silo — čil in krepek, da zadosti svoji obljubi in uniči kar na mah svoje nasprotnike. Dvomili smo, da postane iz pravljice kdaj resnica, a ko smo zagledali pred seboj orjaško postavbo našega junaka, zadržtelo nam je srce, napojeno neizmerno radosti. Pričakovaje nestrpno njegovih povelj, pogledal nas je ponosno, divje zamahnil s težko desnico in dejal: »Kakor vidite, ohranil me je Bog še zdravega in kot takega zmožnega tudi za nedosežne cilje. S tole žuljavo roko in z jekleno voljo rešil Vas bom sovražnikov in preje ne miroval, dokler Vam ne zasije solnce svobode in napredka. Poleg tega sem popolnoma neodvisen in samostojen, takorekoč posebejen genij, kateremu zoperstavljati se ne sme in tudi ne more nobena moč na tem svetu. Moje geslo je: »Pogin in maščevanje!« Nastala je smrtna tišina med ljudstvom. Kar se prerie do orjaka star in častiljiv vojščak in reče: »Ti nisi kralj Matjaž.« Velikan pa mu zaničljivo odgovori: »Tepec, jaz sem še več, kakor kralj Matjaž — jaz sem general Tomaž! Vojščak ga pa mirno vprasa: »Torej Vi ste tisti general, pod katerega praporom se vojskujem že dolgo vrsto let, a se ne spominjam niti ene zmage, tisti general, ki je začel vsako vojno a končal nobene!« Kljub silnemu udarcu pa se general ni uklonil ter rekel: »Če sem jaz tisti, zveš po 1. marcu.« Na to je silno zagrmelo in zemlja je objela navideznega kralja Matjaža, ki pa se je v resnici zbudil že 28. februarja in spoznal — da so bile vse to le — sanje.

Zapomnite si, Tržičanje! Letos bo otvorjena železnica iz Tržica v Kranj. Ta železnica je največje važnosti za Vas. V eni zadnjih števil smo že ožgosal, da naj se Vaš nemški občinski odbor gane, da dobite primerno dovozno cesto na kolodvor, sicer boste morali hoditi v Duplje na kolodvor, kajti deželna vlada zavlačuje rešitev vprašanja za dovozno cesto h kolodvoru tržiske nove železnice. Tržičani se pa hudo motijo, ako mislijo, da jim bode pri tem kaj pomagal okrajni glavar Detela, če bode njihov deželnozborski poslanec, ker on ne bo smel nastopiti zoper vlado. Če torej volite Detelo, potem lahko leto in dan delate izprehode na postajo Duplje.

Prav čudni ljudje so ti »neodvisni« kandidati. Venomer trdijo, da so — neodvisni od vseh strank. Pa poglejmo, v koliko je to res! Kandidaturo Detele sta izkubala bohinjska župnika Biber in Berlic, potrdil jo je tržiški nemškutarski župan Mally, p. d. Boncelnov, Švarc in Beck sta mu že v naprej dala dovoljenje, da sme kandidirati. Ali nimamo prav, če trdimo, da je Detela klerikalno-nemškutarsko-vladni kandidat. — Naš kranjski »neodvisni« kandidat ima sicer svoj program, katerega pa Detela nima, vendar g. Tomaž Pavšlar naj ne zameri, če mu ne moremo verjeti t ga, ker ga na njegovih vizitah spremlja — klerikalni profesor Jarc. In Tomaž pravi, da ni klerikelec. Mu — žal — ne moremo verjeti.

Dramatičen odsek »Narodne čitalnice« v Kranju uprizori danes, dne 22. februarja ljudsko igro s petjem v štirih dejanjih »Brat Martin«, ki jo je pisal pred kratkim umrli dunajski dramatski pisatelj Karol Costa. »Brat Martin« je ena najboljših iger, ki jih je pisal Costa ter je stalno na repertoarju vseh gledališč. Costa je namreč eden onih redkih pisateljev, ki ume pisati za ljudstvo. Vse dejanje je prepreženo s tistim finim humorjem, ki povzroča vedno veselje in smeh, ne da bi postal plitev ali banalen. Tudi risanje značajev je

srečno. Bogat, ošaben mlinar ter njegova trdglava in naphnjena žena. Oba storita drug drugemu nalas kar moreta in kako krasna sta potem oba v tretjem in četrtem dejanju. V prve tako nesrečni krojač Lipče in na koncu ponosni gospod Crvček. Vse dejanje pa prede s svojo predkanostjo in dobrodusnostjo brat Martin, ki naposled združi nasprotujoča si zakonska mlinarjeva in zdravi temeljito Urško, Crvčkovo ženo, njenega neomejenega gospostva na Lipčetom. Poleg glavnih vlog pa vidimo nebroj kmetov in kmetic, ki nam podajo živo sliko kmetijskega življenja. Veseli kegljavci in pivci izpolnjujejo sliko. Igra je lokalizirana za Gorenjsko ter se ni štedilo ne z trudom ne z denarjem za nove scenerije, da se nudi občinstvu popolnoma dostojna uprizoritev. Kratak obris dejanja prinašamo v podlistku današnje številke. — Igra se ponavlja jutri, v nedeljo, dne 23. februarja ob 5. uri popoldne kot ljudska predstava.

Od severa do juga. Originalna, v bohoričici pisana vabila, katera obetajo toliko in vsestranske naslaje, razposiljajo se in kdor bi se rad udeležil te maskerade in bi slučajno ne dobil vabila, kar je pri veliki množici razposilanih vabil lahko mogoče, naj se zgasi pri br. Maksu Focku. Vstop je dovoljen le proti izkazu vabila ali vstopnice, katerih predprodaja je v trgovini Ferdinanda Savjica v Kranju. — Z dekorativnimi deli se prične prihodnji teden in kolikor smo mogli zvedeti, je dekoracija naslovu primerna. Gorenja stena kazala nam bode najdeni severni rtič, katerega iz ledovja štrlečo os bode mazal severni medved z ribjim oljem. Spodnja stena pa bode predočevala krasoto južnih pokrajin z vso svojo ljubkostjo in toploto. — Priglasilo se je tudi že več skupin. Ker se obeta toliko prijetne zabave, upamo, da nihče ne zamudi, si ogledati to maskarado, osobito z ozirom na to, ker bodo za dobro postrežbo skrbele sestre sokolice.

Kranjska elektrika. »Zahlen macht Frieden!« pravi star pregovor. Tudi mi smo tega mnenja in tega mnenja je bil tudi g. Kamenšek, ki upravlja v imenu glavne posojilnice v Ljubljani kranjsko elektrarno. Ker se več odjemalcev elektrike ni hotelo pokoriti temu staremu, čisto pravilnemu izreku, je prinesel kar cel kup tožb na tukajšnje sodišče in je vse — brez pardona — izročil roki pravice. In zakaj ne plačajo ti toženci priposlani računov? Zato, ker bi bil vsak bedak, ki plača račun, katerega ni dolžan plačati, ali pravzaprav, ki je mnogo višji, kakor kar je dotičnik naročil, oziroma katerega po dogovoru ni dolžan plačati. Ta bi bila ta lepa! Pride nekdo in naadira številke, da kar mr-goli pred nosom. Zatorej, odjemalci, pregledjte dobro stare račune in potrdila in ne plačajte nobenega vinarja več, kakor kar vas veže.

Ogenj. V Česnjici pri Bohinjski Bistrici je nastal pri obč. predstojniku Korošcu ogenj, ki se je hipoma razširil in uničil mnogo hiš in gospodarskih poslopij.

Smreka je ubila v gozdu pri Tinici v kamniškem okraju delavca Jakoba Jamska.

Veselice. Slovensko bralno društvo v Kranju napravi plesno veselico jutri zvečer v zavarni Splichal. — Gasilno društvo na Koroški Beli priredi plesni venček dne 23. t. m. v gostilni g. Antona Žumra na Javorniku. — Jabolčni plesni venček z delitvijo čistega dobička in jabolčno trgatvijo se priredi v gostilni g. Ivana Avsenika v Begunjah danes zvečer, dne 22. t. m.

Popravek. V zadnji številki so bila v oglašju naznanila glede smrti pokojnega g. Petra Majdiča star. v Jaršah med sorodniki pomotoma izpuščena vsa tri imena gg. sinov: Fran, Vinko in Peter, kar s tem popravljamo.

Listnica uredništva. Radi volilne borbe smo morali danes odložiti več doposlanih nam stvari, ki vse pridejo na vrsto, čim bo ta borba končana. — Zaupnike v gorenjskih mestih prosimo, da nam takoj brzojavno sporoče v petek izid volitve.

***

† **Simon Janežič.** V Celovcu je nenadoma amrl bivši mnogoletni in velezaslužni ravnatelj družbe sv. Mohorja gosp. Simon Janežič v starosti 67 let. Pokojnik je bil najprej oficir, a je sel kot nadporočnik pred mnogimi leti v penzijo in je posvetil vse svoje moči družbi sv. Mohorja, kateri je z modrim gospodarstvom, pripomogel do lepega razvoja in znatnega premoženja.

Samomer zaradi nuno. V Bouchurchu na Angleskem je videl natakari Italijan Batistelli nekoč na pokopališču lepo nuno ter se smrtno v njo zaljubil. Toda nikoli se ji ni skušal približati, temveč jo je le z daljave oboževal. Nedavno se je zvečer vtihotapil v samostanski vtj, kjer so ga našli drugo jutro ustreljenega. Pri njem so našli pismo, v katerem opisuje svojo nesrečno ljubezen.

Najdražji konj. Neki argentinski sportsman je kupil kobilo za 1,375.000 frankov. Dragocena kobila se imenuje »Cilena« ter je potomka »Blanke« in »Sceptra«, ki je leta 1902 dobil mnogobrojne nagrade na konjskih dirkah. Dosedaj je bil najdražje plačan konj »Flyng«, za katerega je dal Francoz Blanc en milijon frankov.

Drag kostum. V Berlinu je bil te dni dvorni ples. Na ples je prišla tudi neka milijonarka, ki je imela kostum iz 40 delov, vsak del pa je bil napravljen iz banknote po 1000 mark. Ta kostum je torej veljal 40.000 mark.

Češnjačeva ljubja, in sicer ljubje nad korenino, kakor tudi ljubje od debela, posebej nabrano in posušeno, kupuje v vsaki množini tvrdka dr. Ernst Kumpf v Beljaku. Kdor trebi in ruje češnjačeve grme, naj ne zamudi nabrati to ljubje in je prodati navedeni tvrdki.

Zgodovinski in slovstveni pregled za prihodnji teden.

23. februarja: 1685. * I. Fr. Händel (Gallus-Petalin), skladatelj oper in oratorijev. — 1848. V Parizu bukne vsaja. — 1855. † Matematik Gans. — 1859. * Pisatelj dr. France Lampe v Crnem vrhu.

24. februarja: 1468, † Janez Gutenberg, iznajditelj tiskarstva. — 1500. * Cesar Karel V. v Gentu. — 1526. Ferdinanda I. venčajo v Pragi za češkega kralja. — 1779. * Pisatelj Matija Ahacelj v Gorenjčah v Rožu.

25. februarja: 1585. † Protestantovski pisatelj Janez Schweiger v Ljubljani. — 1601. Grofa Essexa umore. — 1634. † Wallenstein, vojvoda fridlanski, in njegovi pristasi Kinsky, Terzka in Illo v Egru umorjeni. — 1820. Iz Ruske in Poljske izženo jezuite.

26. februarja: 1802. * Francoski pisatelj Viktor Hugo. — 1834. † Alojzij Senefelder, iznajditelj kamnotiskarstva. — 1861. Februarski patent.

27. februarja 1807. * H. W. Longfellow. — 1814. Schwarzenberg potolče Francoze pri Baru ob reki Aube. — 1823. Francoski pisatelj Ernst Renan. — 1832. Pisatelj Matija Torkar.

28. februarja: 1683. * Rene A. Ferchault de Reaumur, iznajditelj toplomera. — 1812. Berth. Auerbach. — 1903. † Pedagog Andrej Zumer v Kranju.

29. februarja: 1792. * Givachimo Rossini, skladatelj oper. — 1874. † Pisatelj Filip Jakob Kafol.

Darila.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani nabral g. Rudolf Jereb v svoji gostilni v Kranju 3:60 K.

Loterijaka srečka dne 15. februarja 1908
Trst 85 14 61 76 6

Črna in bela žima.

Črna po 3:40 K — bela po 4.— K

pri

Valentin Benediku v Stražišču pri Kranju. 232 3-2

Sveži in najfinejši

pusni krofi

(hobl)

213 9-8

se dobivajo vsako

nedeljo in praznik skozi ves predpust samo pri

E. Brandt, Kranj.

Ceneno češko posteljno perje.

5 kilogramov novega temnega K 9:50, boljšega K 12, polbelega, otrebljenega K 18, belega K 24, snežnobelega. puha, otrebljenega K 30, K 36, K 42. Razpošilja franko po povzetju. Dovoljujem tudi zameno in vzajem nazaj proti povrnitvi poštnine.

Benedikt Sachsel 229 6-4

Lobos št. 371 pri Plznju, Češko.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Strobeno-umetno in konstrukcijsko kmetištvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta:

162-15

valjični sastori (Rollbalken).

Zahvala.

Mestno županstvo v Kranju izreka gospodu Vinku Majdiču, veletržcu in tovarnarju v Kranju, pristrčno zahvalo za darilo 500 K, katere je povodom smrti svojega očeta gospoda Petra Majdiča podaril za mestne uboge tukajšne občine. 237

Trgovina s travnimi semeni

Kandija pri **Franc Kastelic** Rudolfovem

Uljudno naznanjam, da sem

otvoril

popolno urejeno

214 11-8

trgovino

s travnimi in delejnimi semeni

pod strokovnim nadzorstvom g. V. Rohrmanna, načelnika podružnice c. kr. kmetijske družbe v Rudolfovem.

Vsa semena so preiskana glede kaljivosti in čistote po c. kr. semenski pregledovalni postaji na Dunaju, tako da jamčim za oboje.

Priporočam se za cenjena naročila, katera hočem tožno izvrševati in ostajam

z odličnim spoštovanjem

Franc Kastelic.

Učenca

ki bi imel veselje do krojaškega obrta sprejme takoj 236

Urban Plemelj, krojač na Bledu.

Večkrat premirano!

Glinaste peči

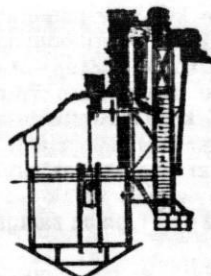
123-49

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

G. Tönnies

122-35

tovarna za stroje, železo in kovinolitvarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

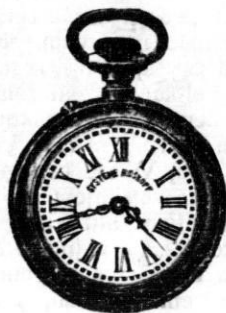
Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Razpošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

St. 502. Nikelnasta ankerremontar-Roskopf, trpežno kolesje, gl. 2:45, enaka iz pravega srebra gl. 3:95, ista z dvojnatisim tršim srebrnim močnim pokrovom gl. 6:50 in naprej.

priporoča svojo izborna zalogo najfinejših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Safhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d. Zlatnine in srebrnine, kakor nakraske, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinejšega izdelka po najnižjih cenah. — Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga razpošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in zlatarje glavnih mest.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštnine prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

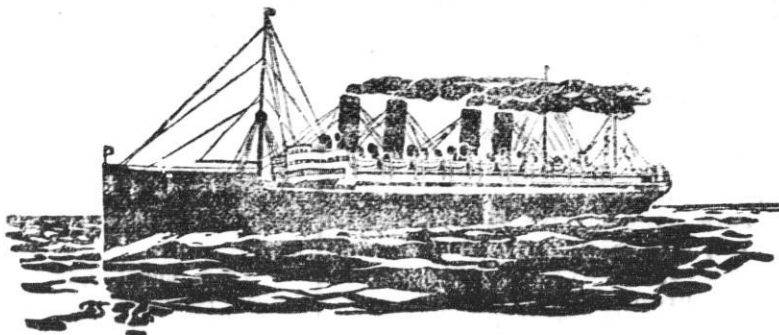

St. 506. Prava srebrna cilindarremontar, trpežno kolesje in močni pokrovi, gl. 4:85, ista z dobrim ankerkolesjem gl. 5:95 in naprej.

6-58

Berite.

Pozor.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki 'Severnonemškega Lloyd' iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni. Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35

nasproti občeznane gostilne 'Pri starem Tislerju'.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštna, realna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californija, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-65

Franc Omersa v Kranju

prodaja

železne pluge ali orala nove vrste, lahke za orati, orjejo lepo in rahlijaajo zemljo.

Železne brane in drugo kmetijsko orodje lopate, krampe, motike, sekire i. t. d.

Preselitev brivnice.

Slavnemu p. n. občinstvu naznanjam, da bom s 1. marcem 1908 preselil

svojo brivnico na Glavni trg št. 118

v hišo gosp. Fran Lukeža (zraven velikega vodnjaka) in prosim cenj. občinstvo, da me i nadalje počasti s svojim obiskom kakor dosedaj.

S spoštovanjem
Franc Vraničar
brivec.

238 2-1

Prevzeteje gostilne.

Slavnemu p. n. občinstvu si usojam vljudno naznanjati, da otvorim dne 17. februarja 1908 staroznano

Golarjevo gostilno.

Potrudi se bodem točiti vedno prstna vna ter cenjenim gostom postreči z dobrimi gorkimi in mrzlimi jedili.

Proseč obilnega obiska z odličnim spoštovanjem

231 3-2 **Franc Benedik.**

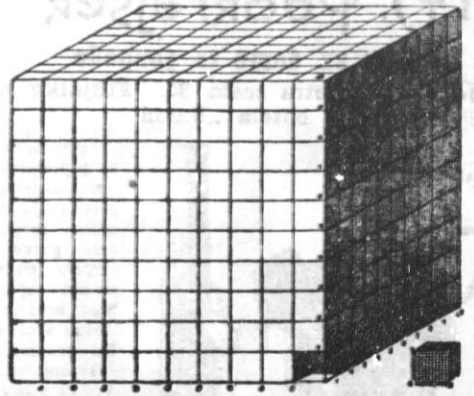
Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovcve in strelce po najnovejših si temih pod popo nima jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-19

Iustrovani ceniki zastoj.

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljša kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolgoti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v cole; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična lesna mera. 233 52-2

Knjiga stane v močno celo platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več. K tej kubični knjigi se prileže tudi lahko zraven Nitri računar, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 6 K 20 vin.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Slaven

ker čuva prtenino, vsled bleščeče beline, ki jo dobi prtenina, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakoga duha, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa

223 16-5

MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILLION!

Absolutno neobh. lno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnjo varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ker je isto brez vsake vrednosti. — Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonijalnimi blagom in milom!

Engros pri L. MINLOS, DUNAJ, I. Mülkerbastel 3.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na stihala, pretane in verižice, po najnižjih cenah.

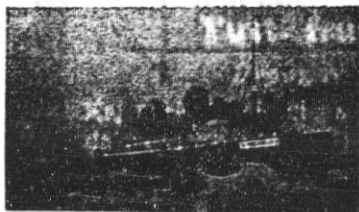
Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnji vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1'40 K. Žepne ure od K 1'20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajate takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-55

Samo
6
dni

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna v Ljubljani. Dunajska cesta 18

v novi hiši «Kmetске posojilnice», nasproti znane gostilne pri «Figovcu». 148 26-26

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
D. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi se
v
lekarni
Šušnik

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 130-32

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Največja izbira vsakovrstnih potrebščin za veselice
kakor: katalijone, korijandoli nove vrste iz lušin, balončke i. t. d.

Velika izbira

Klobukov za gospode!

broški a la „Tudor“, gumbi za manšete, denarnice, listnice, taške za dame i. t. d. i. t. d.

Dobiva se po znatno nizkih cenah pri

Antonu Adamiču v Kranju

galanterijska in modna trgovina.

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Velika izbira krink!

Glace in različne druge rokavice za dame in gospode! Najnovejše kravate, ovratniki, manšete, syileni prsniki in najnovejše srajce, galoše in drugo.

Moderni najnovejše oblike.

Krasni damski pasovi.

58 52-47

Toaletni predmeti, fina mila, parfumi, dišave za perilo, kalodort, odol i. t. d.

Verižice za ure, Double, za dame in gospode, vratni kolirji,

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na-
147 52-28 sproti hotela „Union“

System Salto

prilagoča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočeni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne povzročuje skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloga vsakovrstnih vpletik striženih in zmešanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Fine srajce, ovratnike, krasne kravate, naramnice, vse vrste rokavice, nogavice i. t. d.

Nova modna trgovina Salon za damske klobuke

filialka iz Ljubljane

A. Vivod-Mozetič

v Kranju, Glavni trg št. 117

prilagoča vse vrste fino modno blago za dame in gospode, nadalje svojo dobro sortirano zalogo vseh potrebščin za živilje, vsakovrstne boe za dame, kapce ter garniture vseh vrst oblek za otroke. 195 52-14

Damske in otročje klobuke, fine hauboe, kapce i. t. d.

Klobuke sprejemam v popravilo.

Potrebšine za živilje, vse vrste lišpov, avile ter baržuna v vseh barvah, posamentirja, šipke, vložke, gumbe i. t. d.

Modros, krasna bluze, kralja, kraljeve oprave, kraljevske klobuke za otroke.

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

20 126-33 Zalagatelj društva
c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špeciiliteta: Gostilniški stoli.

Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vodno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špeciilitete v nevestinih baiah. Veliki prostori, priljubeno in v I. nadstropju.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obešalnik, miza, stensko ogledalo.

Zobotehnični atelje

Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranilo korenino, z ali brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJNOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE v ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIJALIST.

111-86
Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rezeryna zaklada iznaša:

K 72.035

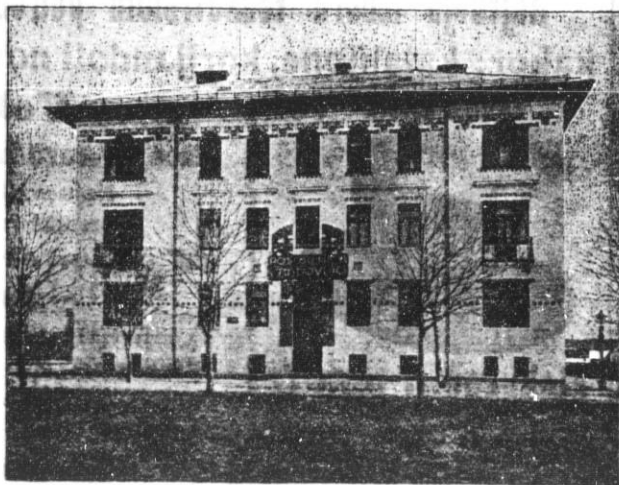
Denarni promet v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/2% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urduje se v centrali in v podružnici

vsak dan

od 8. do 12. ure dop.

in

od 2. do 6. ure pop. izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.